

Evaluation of Equipment Furniture's Functional and Design Properties

Orhun SOYDAN^{1*}, Ahmet BENLİAY²

^{1*}: Corresponding Author, Akdeniz University, Architecture Faculty, Department of Landscape Architecture, Antalya, orhunsoydan@akdeniz.edu.tr

²: Akdeniz University, Architecture Faculty, Department of Landscape Architecture, Antalya.

DOI:<http://dx.doi.org/10.16950/iustd.38493>

Abstract

Equipment furniture is indispensable landscape elements of cities. Designers are directed to new researches to create modern parks which have aesthetic values. Equipment furniture is important in this situation. The aim of this study is to determine how affects choice of equipment furniture's related properties of demographic and frequency of use of the park by offering alternatives about equipment furniture's to people. Park design was made in area where identified by the municipality of Konyaaltı in Antalya. The visuals of the park were prepared by Lumion 4.0.2 program and the prepared survey on these pictures was presented to the participants. Statistical analyses were evaluated by SPSS 20.0 software.

Preferences of equipment furniture's have been affected by properties of gender, age, level of education and socio-economic characteristic. Participant's preferences have affected equipment furniture's color, texture and materials. Also people have preferred materials in compatible with nature mostly. Answers to the survey and the relationship of this answer were examined in detail.

Keywords: Equipment Furniture, Landscape Architecture, Aesthetic, Function, Design

Suggested Citation

Soydan, O., & Benliay, A . (2016). Evaluation of Equipment Furniture's Functional and Design Properties. *Inonu University Journal of Arts and Design*, 6(14), 1-18. DOI: 10.16950/iustd.38493.

Extended Abstract**Introduction**

Equipment furniture's are a system of products to meet the needs of users with the concept the city. Equipment furniture's allow communication between people and they give meaning in terms of functional and aesthetic in parks. Equipment furniture's such as floor coverings, surround elements, lighting, bus stops should be taken into outdoor. While these elements are designing, human dimensions, environmental conditions, material properties and aesthetic properties must be considered. In this study; suggestions brought for improving the design and quality of equipment furniture's. Garbage cans, living units, floor elements, information and direction signs, plastic elements, fountains, water equipment, children's play elements, surround elements, pergolas, lighting, and flower beds selected as equipment furniture's, because they have high possibility of presence in the park. Equipment furniture's preferences of people were examined. It was determined that which elements are important for equipment furniture's.

Materials and Methods

Toros Park is located in 824 the street, Konyaalti district of Antalya Province. The data's belong to park were obtained from Konyaalti Municipality Parks and Gardens Management. Project area is 3,100 m². To this end, a thorough literature survey was conducted, including publications from Turkey and abroad and relevant data was collected. Photos taken from study area and project design is made by doing field analysis. In order to determine the human preference's in survey, garbage cans, living units, floor elements, information and direction signs, plastic elements, fountains, water equipment, children's play elements, surround elements, pergolas, lighting, and flower beds were selected as equipment furniture's.

The study was done over created visuals. The missing points of preferred method is that seasonal conditions, lack of sensory organs. These method were preferred because effective for the cost and data analysis is done very quickly. The survey was conducted in Antalya Province. Population of Antalya province is 2 288 456. Survey was done only volunteer people and

conducted on 400 people. Survey data obtained from the study were analyzed using chi-square test in SPSS 20.0 software. Questions in the survey is mean that if whichever visual is selected, park would be better in terms of functional and aesthetic. Alternative visuals created for equipment furniture's and the preferences of the user were determined. Chi-square test was done in order to determine how their preferences is changed according to the people's demographic characteristics and frequency of use of parks.

Results

The number of men and women participating in these study are almost equal. Most of participants graduated from elementary or high school. The number of university graduates is very low. Most of the participants visit the park regularly.

Preference of surround element and type of lighting preferences affected according to gender. While men preferred without surround elements, women preferred wood fence as surround elements. While men preferred located on the ground as lighting in park, women was not chose this type.

Preference of garbage equipment, flooring, benches, children playgrounds and pool floor element did not change according to gender. Preference of surround elements affected according to gender. Participants are between the ages of 24-30 and over 50 preferred wood fence. Others preferred stone or brick walls as surround elements.

Preferences of the lighting type and floor coverings and border affected according to education level. While participants who graduated from elementary or high school, preferred single-pole lighting, graduated from university preferred indirect lighting. Participants who graduated from elementary, preferred concrete slab and stone floor board. Participants who graduated from high school, preferred concrete paving. Participants who graduated from university, preferred brick border.

Frequency of use of parks affected people's preferences except pool floor element. Participants who frequently visited park, preferred

natural materials and without surround elements. Others participants preferred artificial materials. Participants who frequently visited park, preferred three towers plastic play group, others preferred three towers wood play group.

Discussion

This study show that people's preferences change especially frequency of use of parks. Preference of surround elements affected according to gender. Because women more needs than men privacy and security. Therefore woman need surround elements in parks. They preferred wood instead of stone or concrete. Women more careful than the men about aesthetic properties in design as equipment furniture's.

Participants preferred intense lighting such as ways, children's play areas for security. They want privacy in specific areas. Parks which more preferred than the others, should be selected natural materials. Participants are under the age of 30 preferred tree or shrub because they have no fear for safety. But, participants are over the age of 30 preferred concrete walls or wooden fences for security.

Participants graduated from elementary or high school preferred privacy and focus lighting. Others (graduated from university) preferred intensity lighting area. Before park design not started, people's properties should be investigated. Public participation should be provided such this study. The traditional building materials should selected especially in areas where people are frequency used.

Conclusion

Equipment furniture's is the most important places in the city development. This area's provide the connection between past and future. People come together in these areas. Equipment furniture's which has its own unique form, should be designed. Municipalities don't attention too much for cost. Because of this, all the parks are so similar to each other. The most important point is that people like design. Maintenance of equipment elements is important. That's why, equipment furniture's should be preferred the most suitable environmental factors. Computer technology can be used for such studies. But in order to eliminate the error rate, method should be developed.

Donatı Elemanlarının Fonksiyonel Ve Tasarım Özelliklerinin Değerlendirilmesi

Orhun SOYDAN^{1*}, Ahmet BENLİAY²

^{1*} : Sorumlu Yazar, Akdeniz Üniversitesi, Mimarlık Fakültesi, Peyzaj Mimarlığı Bölümü, Antalya, orhunsoydan@akdeniz.edu.tr

²: Akdeniz Üniversitesi, Mimarlık Fakültesi, Peyzaj Mimarlığı Bölümü, Antalya.

DOI:<http://dx.doi.org/10.16950/iustd.38493>

Özet

Donatı elemanları, kentlerin vazgeçilmez peyzaj elemanlarıdır. Günümüzde tasarımcılar, estetik değerlere sahip, modern parklar oluşturabilmek için yeni araştırmalar yapmaya yönelmektedir. Donatı elemanları konusundaki araştırmalar da bu kapsamda önem taşımaktadır. Bu araştırmanın amacı; insanlara donatı elemanları ile ilgili (kuşatma elemanları, yer döşemeleri, aydınlatma elemanları, çöp kutuları, oturma elemanları, çocuk oyun elemanları ve havuz döşemeleri) farklı alternatifler sunarak, demografik özelliklerin ve parkları kullanma sıklıklarının, donatı elemanı tercihlerini nasıl etkilediğinin tespit edilmesidir. Bu amaç doğrultusunda, Antalya Konyaaltı Belediye'si tarafından belirlenen bir alana park tasarımı yapılmıştır. Çalışmada park ait görseller Lumion 4.0.2 programıyla hazırlanmış ve hazırlanan anket ile katılımcılara sunulmuştur. Anketin parametrelerinin istatistiksel analizleri SPSS 20.0 yazılımı ile değerlendirilmiştir.

Donatı elemanları tercihlerini; cinsiyet, yaş, öğrenim düzeyi ve sosyo-ekonomik özelliklerin etkilediği belirlenmiştir. Katılımcıların tercihlerini, kullanılan donatı elemanlarının rengi, dokusu ve malzemenin de etkilediği belirlenmiştir. Ayrıca doğaya uyumlu malzemelerin insanlar tarafından daha çok tercih edildiği sonucuna ulaşılmıştır. Ankete verilen yanıtlar ve bu yanıtların ilişkileri detaylıca incelenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Donatı Elemanı, Peyzaj Mimarlığı, Estetik, Fonksiyon, Tasarım

Suggested Citation

Soydan, O., Benliay, A. (2016). Donatı Elemanlarının Fonksiyonel Ve Tasarım Özelliklerinin Değerlendirilmesi. *İnönü Üniversitesi Sanat ve Tasarım Dergisi*, 6(14), 1-18, 10.16950/iustd.38493.

1.Giriş

Donatılar, kent kavramı ile birlikte, belirli süreçler sonucu, kullanıcıların gelişen ve değişen ihtiyaçlarını karşılamaya yönelik ürünlerden oluşan bir sistemdir (Hacıhasanoğlu, 1991). Donatı elemanları, insanın kent dokusu içindeki bireysel ve toplumsal yaşamını kolaylaştıran, bireyler arası iletişimi sağlayan, mekâna işlevsel ve estetik açıdan belirli bir anlam kazandıran, değişik nicelik ve nitelikleri olan, mekânı tanımlayan ve tamamlayan niteliklerdir (Bayrakçı, 1991).

Bunların sağlanabilmesi için dış mekânda zemin kaplamaları, kuşatma elemanları, çöp kutuları, aydınlatma elemanları, otobüs durakları gibi donatı elemanlarının bulundurulması zorunludur. Bu elemanlar tasarlanırken ve yapılırken insan ölçüleri, çevre koşulları, malzemelerin nitelikleri ve estetik özellikleri göz önüne alınmalıdır (Güremen, 2011). Kentlerdeki görsel karmaşa içerisinde çöp kutusundan, oturma gruplarına kadar her çeşit kent mobilyasında uyumsuzluk söz konusudur. Bilinçsizce seçilen renk, malzeme ve sistem kullanımı, tutarsız tasarımlar büyük vakit kaybına yol açmaktadır (Yıldırım, 2011).

Kentler yalnızca insanların barınma gereksinimlerini karşılayan yapılardan oluşmazlar. Toplu yaşam sonucu, bir dizi ortak gereksinim doğar. Gelişmişlik derecesi, kültür yapısı ya da yönetsel yaptırımların etkisi ile kentlerde bu gereksinimleri karşılayan niteliksel ve niceliksel düzeyleri, zaman ve mekânda farklılaşan birçok yapılmış alanlar, mekânlar doğar (Başal vd., 1993).

Kentlerin yerleşme dokusunu oluşturan bu yapılmış ve yapılmamış alanlar 'Kentsel Mekân'ı oluşturur. Genelde kentsel mekân insanın yaşamıyla ilgili barınma-çalışma-eğlenme/dinlenme ve ulaşım gibi dört ana işlevin gerçekleştirildiği mekânlar bütünüdür (Çubuk, 1991).

Bu doğrultuda mekân tasarımında estetik, maliyet ve dayanıklılık unsurlarını düşünen Peyzaj Mimarlığı; tasarım gücü ve sunum özellikleri bakımından oldukça özen isteyen ve yüksek kabiliyet gerektiren mesleklerden birisidir. Son yıllarda oldukça gelişme gösteren bilgisayar teknolojisi ile Peyzaj Mimarlığındaki mevcut elemanların güçlerini arttırdığı gibi, yeni tasarım elemanları ve sunum tekniklerinin gelişmesine olanak vermiştir. Eski zamanlarda inanılmaz gibi görülen animasyon tekniği artık herkesin kolayca

kullanabileceği programlar sayesinde oldukça kolay bir hal almıştır (Benliay, 2000).

Türkiye'de mimari uygulamalarda bilgisayar destekli tasarım programlarının mimari açıdan Performans Değerlendirmesi yapılarak, mimarların kullandığı bu yazılımların tasarım sürecini ne kadar destekleyeceğini ölçmek ve gelişen teknolojinin ne kadar etkin ve verimli olabileceğinin yollarını sistematik bir yöntemle belirlenmesine yönelik çalışmalar bulunmaktadır (Güngör, 2003).

Benliay (2000) çalışmasında, bilgisayar destekli tasarım yazılımlarının, özellikle peyzaj mimarlığında maliyet, zaman, malzeme ve işçilikten kazanılması yanında etkileyici ve gerçeğe yakın görüntülerin oluşturulmasında ne kadar etkili olduğunu araştırmıştır.

Bilgisayar ortamında canlandırma yapılan peyzaj alan kullanım kararlarının, yaşanılan mekânların ve doğal-kültürel unsurların olası görsel etkilerini değerlendirmede kullanılan bir araç olduğu belirtilmiştir. Bu görüntüler, iki ya da üç boyutlu anlatımlarla, yerleşim ve mekanlar üzerindeki görsel etkileri gerçeğe en yakın şekilde yansıtması nedeniyle tercih edilmektedir (Bergen vd., 1998).

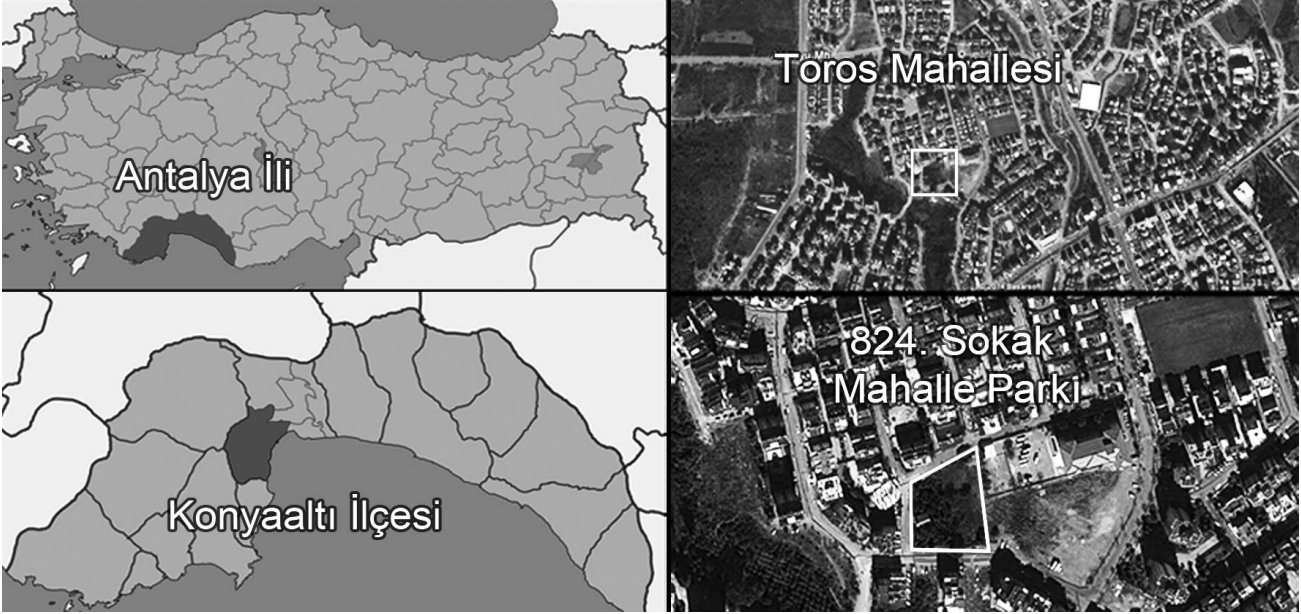
Donatı elemanlarına yönelik yapılan çalışmalarda; kentsel donatı elemanlarının odak noktası oluşturmadaki rolleri, yaya erişim aksları ve bölgelerin tanımlanmasındaki etkileri ve bu mekânlara olan katkıları belirlenmiştir. Çalışmalarda, kentsel donatı elemanlarının insan ölçeğinde algılanması, çekim merkezi ve kent imgesi oluşturmadaki rolleri de tespit edilmiştir. Fakat bugüne kadar yapılan çalışmalarda, donatı elemanları hakkında bireylerin görüş ve tercihlerinin belirlenmesine yönelik herhangi bir çalışmaya rastlanılmamıştır. Bu çalışmada, insanların kent parklarındaki donatı elemanları hakkındaki görüşleri ortaya konulmuştur.

Bu çalışmada; Antalya'nın kentsel kimliğine etki edeceği düşünülen, donatı elemanlarının tasarım ve kalitesinin iyileştirilmesine katkı koyacak öneriler getirilmiştir. Bu çalışmada değerlendirilecek donatı elemanları; araştırma konusu olan parkta bulunabilme özelliği dikkate alınarak çöp kutuları, oturma birimleri, döşeme elemanları, bilgilendirme ve yönlendirme levhaları, plastik elemanlar, çeşmeler, su donatıları, çocuk oyun elemanları, kuşatma elemanları, pergolalar,

aydınlatma elemanları ve çiçeklikler olarak belirlenmiştir. Araştırma kapsamında insanların donatı elemanı tercihleri incelenmiş ve tercih etmiş oldukları donatı elemanlarında hangi unsurların ön plana çıktığı belirlenmiştir.

2. Materyal ve Yöntem

Çalışmanın ana materyalini oluşturan Toros Mahallesi 824. sokak mahalle parkı Antalya İli, Konyaaltı İlçesinde bulunmaktadır. Proje alanı konumu ve verileri Konyaaltı Belediyesi Park ve Bahçeler Müdürlüğü'nden temin edilmiştir (Şekil 1). Proje alanının büyüklüğü 3.100 m²'dir.

Şekil 1. Çalışma Alanı

Çalışma, literatür taraması, ilgili verilerin toplanması ve konu ile ilgili daha önce yapılan tez, makale, kitap, vb. çalışmaların incelenmesi ile başlanmıştır. Çalışma alanının belirlenmesinden sonra alanla ilgili fotoğraflar çekilmiş ve alan analizi yapılarak anket çalışmasının amacına yönelik proje tasarımı yapılmıştır. Lumion 4.0.2 yazılımı kullanılarak proje alanından perspektifler hazırlanmış ve oluşturan görseller yardımı ile donatı elemanlarının tip ve malzemelerinin sorgulandığı anket çalışması gerçekleştirilmiştir. Anket çalışmasında insan tercihlerinin belirlenmesi amacıyla donatı elemanları arasından aydınlatma, kuşatma elemanı, çöp kutuları, yer ve bordür döşeme elemanları, banklar, çocuk oyun grupları ve havuz döşeme tipleri tercih edilmiştir.

Peyzaj estetiği ve bilgisayar kullanımı, görsel etki değerlendirme çalışmaları günümüzde büyük ölçüde bilgisayar ortamında alınan görüntülerin işlenmesi, yorumlanması ve değerlendirilmesine dayanmaktadır.

Tasarım her meslek dalında ve her türlü malzeme kullanılarak gerçekleştirilebilir. Özellikle peyzaj mimarlığı gibi insanın hayal gücüne dayanan bir meslekte tasarımın rolü çok büyüktür. Tasarım sürecinde kullanılan malzemeler insanın hayal gücüyle sınırlıdır. Bu amaçla kullanılan her türlü araç, insanın insan için çalışmasına yardımcı olur. Günümüzde her alanda kullanılmaya başlanan bilgisayar, doğal olarak tasarım ve planlama çalışmalarına yönelik olarak da artan oranlarda kullanılmaya başlanmıştır. Özellikle bilgisayar destekli tasarım konusunda gelişmiş ülkelerce kullanılan çok gelişmiş yazılımlar ortaya çıkmıştır. Diğer bütün konularda olduğu gibi tasarım ve planlama konularında da rekabete girildiğinde ancak yeni teknolojileri kullanan ve yenilikleri hızla kabul eden kuruluşlar ayakta kalacaktır (Benliay, 2000)

Bilgisayar desteği sayesinde hızlı, hatasız ve detaylı sonuçlar alınabilmekte ve hızla gelişen yazılım ve donanımlar sayesinde verim ve kalite artmaktadır. Son yıllarda ortaya çıkmakta olan yeni donanımlar sayesinde bir zamanlar hayal

veya imkânsız denilen çalışmalar artık dakikalarla sınırlı zamanlarda gerçekleştirilmekte ve gerçeğe çok yakın alanın tam olarak özelliklerini taşıyan çalışmaların ortaya çıkmasına olanak vermektedir. Bütün çalışma alanlarında olduğu gibi Peyzaj Mimarlığı içinde de bu gelişmelerin tasarım sürecine olan etkileri çok önemlidir (Benliay, 2000).

Peyzaj Mimarlığı eğitimi, son yirmi yıl içerisinde bilgisayar ve iletişim teknolojilerindeki gelişim doğrultusunda, hızlı bir değişim sürecine girmiştir. Bu değişimin, peyzaj mimarlığı eğitimine olan etkilerini analiz edebilmek için, uygulama tabanlı araştırmalar yapılmaktadır. Bilgisayar teknolojilerinin peyzaj mimarlığı eğitimi ile olan etkileşiminin getirdiği sonuçlar, fayda ve zarar ilişkisi göz önünde bulundurularak değerlendirilmektedir. Değerlendirmeler sonucunda eğitim yapısı yeniden şekillendirilmektedir (Çetiner, 2006).

Bilgisayarda bilgi üretme, saklama ve kopyalama yollarının tasarım süreci gereklilikleri ile uyumu, tasarım sürecinin bilgisayar ile yürütülmesi, yani eskizin bilgisayarla yapılmasını kolaylaştırmaktadır. Böylece bilgisayar yardımı ile tasarımda kolay değişiklik yapmak, tekrar eden elemanların sadece bir kez üretilmesi, birbirine benzeyen elemanların birbirinden elde edilmesi, tasarım sürecine, değişik veri tabanlarına ve disiplinlere ait daha fazla bilginin dahil edilebilmesi sağlanabilir (Anonim, 2016).

Bu özelliklerinden dolayı oluşturulan görseller üzerinden çalışmanın yapılmasına karar verilmiştir. Mevsimsel şartlar, duyu organlarının noksanlığı konularında tercih edilen yöntemin eksik noktalarının bulunduğu tespit edilmiştir. Fakat çalışmadan elde edilen verilerin hızlı ve doğru bir şekilde analiz edilmesi, insanların tercihlerinin tam olarak ne olduğunun tespit edilmesi, maliyet açısından uygun olması (insanların tercihinin anlaşılabilmesi açısından yeni bir alan üzerinde tasarım, uygulama vb. yapılmaması) özelliklerinden dolayı bu yöntem tercih edilmiştir.

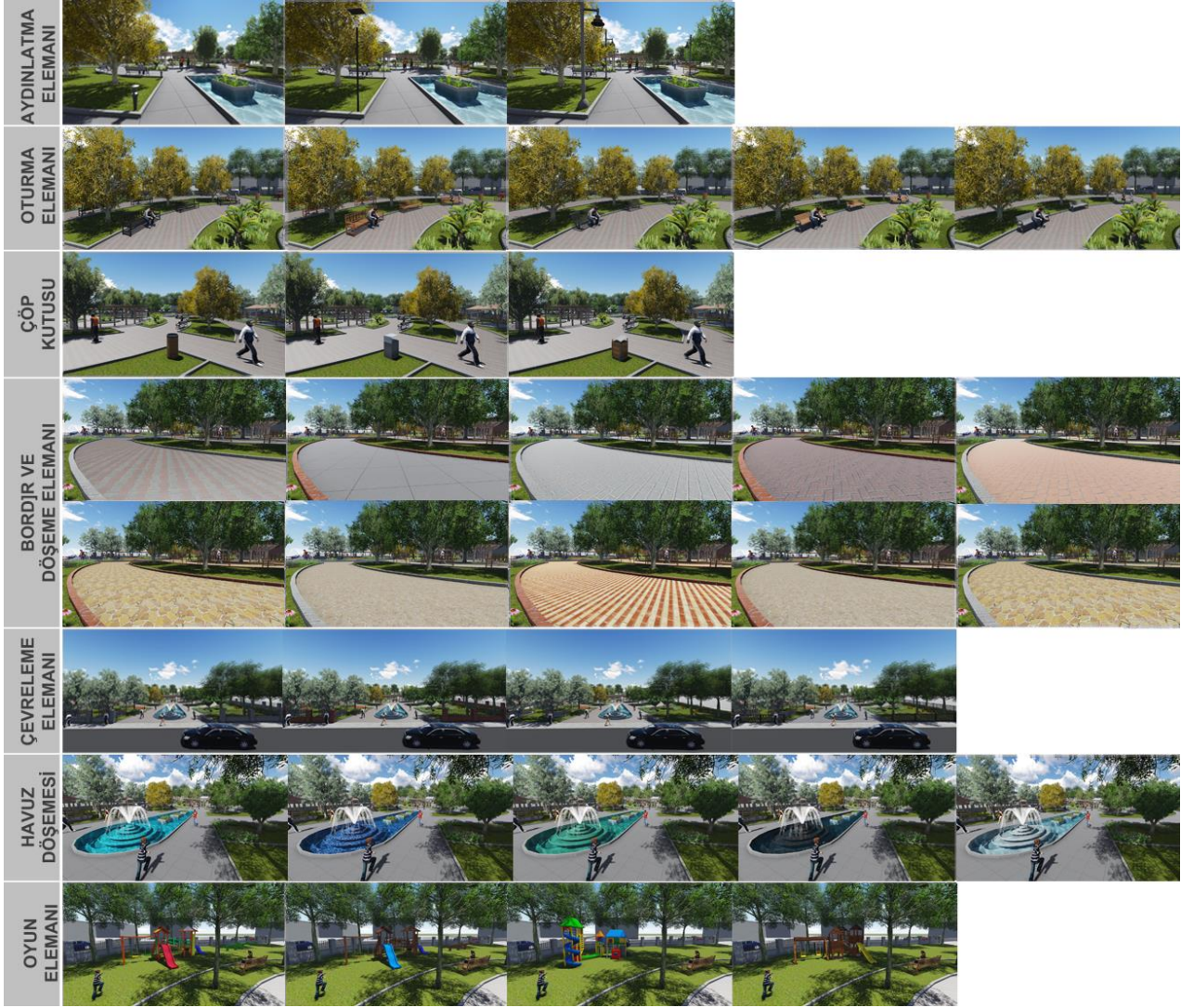
Görsel açıdan estetik ve işlevsel açıdan kullanılabilir donatı elemanlarının varlığı ancak her bir öğenin bir "tasarım" süreci içermesi ve tasarım, uygulama eşgüdümüne bağlıdır. Çünkü tek tek ele alımlar ve farklı uygulama süreçleri, algılamada zorluğa neden olmaktadır. Oysa beğenide görsel algının önemi büyüktür.

Elemanların birer tasarım ürünü olmaları kullanıcılar tarafından beğenilmelerine, daha bilinçli kullanılmalarına ve korunmalarına yardımcı olmaktadır. Bu nedenle kullanıcıların görsel algılarını kolaylaştıracak nitelikte donatıların tasarlanması oldukça önemlidir. Donatılar aracılığı ile kullanıcılara biçim, renk, doku, malzeme vb. öğeler ile belirli işaretler gönderilmektedir. Bu işaretler bir mekânın oluşmasını sağlayan temel unsurlardır (Bayraktar vd., 2008).

Ankette sunulan 7 öğe (aydınlatma, kuşatma elemanı, çöp kutusu, yer ve bordür döşeme, bank, çocuk oyun alanı, havuz döşeme) tasarım sürecinde ve daha sonraki süreçte diğer donatı elemanlarına kıyasla mekâna daha fazla katkı sağladığından dolayı tercih edilmiş, diğer donatı elemanlarına çalışma kapsamında yer verilmemiştir. Anket çalışmasında kullanılan görsellerden örnekler Şekil 2 'de verilmiştir.

Anket çalışması Antalya ilinde yürütülmüştür. Antalya kenti nüfusu 2 288 456'dir (TÜİK, 2015). Anket çalışması yürütülürken 'gönüllülük ilkesi' önemsenmiş ve anket sadece gönüllü olarak katılan kişilere uygulanmıştır. Bu anket çalışmasının evrene hitap edebilmesi için % 95 güven aralığında (% 5 hata payı oranı ile) 333 kişi (Yazıcıoğlu ve Erdoğan, 2004) üzerinde uygulanması gerektiği tespit edilmiştir. Çalışmanın doğruluğu açısından anket çalışması 400 kişi üzerinde yapılmıştır. SPSS 20.0 yazılımındaki Ki-Kare testi kullanılarak anket çalışmasından elde edilen veriler ve ilişkileri sorgulanmıştır.

Anket çalışması içerisinde yer alan "kullanım sıklığı" ifadesi mevcut durumda parkı tercih eden insanların parkı kullanım yoğunluklarının tespit edilmesi amacıyla sorulmuştur. İnsanlara görseller üzerinden sorulan sorular ise, "bunlardan hangisi tercih edilseydi parkın fonksiyonel ve tasarım açısından daha zengin olacağını düşünürdünüz" sorusunun tespit edilmesi amacıyla yapılmıştır. Oluşturulan görseller alanın mevcut durum üzerinden hazırlanmıştır. Tercih edilen donatı elemanları için (aydınlatma, kuşatma elemanı, çöp kutusu, yer ve bordür döşeme, bank, çocuk oyun alanı, havuz döşeme) alternatif görseller oluşturulmuş ve kullanıcıların tercihleri tespit edilmiştir. İnsanların demografik özelliklerinin (cinsiyet, yaş, eğitim düzeyi) ve parkları kullanım sıklıkları özelliklerinin donatı elemanları tercihleri üzerine olan etkilerinin belirlenmesiyle amacıyla ki-kare testi yapılmıştır.

Şekil 2. Anket çalışması için hazırlanan görseller

3. Bulgular ve Tartışma

3.1. Anket Sonuçlarının Değerlendirilmesi

Ankete katılan kişilerin % 46.8'i (187 kişi) erkek, % 53.3'u (213 kişi) ise kadınlardan oluşmaktadır. Katılımcıların ortalama yaşı 34 olarak tespit edilmiştir. Kişilerin % 41.3'ü (165 kişi) lise, % 29.0'ı (116 kişi) ilköğretim, % 17.8 (71 kişi) üniversite, % 12 (48 kişi) ise lisansüstü mezunudur. Kişilerin parkları kullanma sıklığı oranları; % 38.8'i (155 kişi) haftada 2-3 kez, % 24.5'i (98 kişi) haftada 1 kez, % 15.3 (61 kişi) ayda 1 kez, % 10.0 (40 kişi) yılda birkaç kez, % 11.5 (46 kişi) ise yılda 1 kez olarak

tespit edilmiştir. Anket çalışmasındaki sorular, cevapları ve yüzdeleri Tablo 1'de verilmiştir.

3.2. Ki-Kare Testi Sonuçları

Çalışma kapsamındaki anketlerin değerlendirilebilmesinde katılımcıların cinsiyetlerinin, yaşlarının, öğrenim düzeylerinin ve parkları kullanım sıklıklarının, onların tercihleri ile arasındaki ilişkinin saptamak amacıyla Ki-Kare anlamlılık testleri yürütülmüştür. Ki-Kare testleri ile verilen cevaplar arasında anlamlılık testlerinin yapılabilmesi mümkün olmuştur.

Tablo 1. Anket sorularına verilen cevapların frekansları

Sorular	Cevaplar	Sayı	Yüzde	Sh
Cinsiyetiniz	Erkek	187	46.8	0.500
	Kadın	213	53.3	
Yaşınız	< 24	100	25.0	1.350
	25-29	96	24.0	
	30-39	97	24.3	
	40-49	49	12.3	
	50 <	58	14.5	
Eğitim Düzeyiniz	İlköğretim	116	29.0	0.960
	Lise	165	41.3	
	Üniversite	71	17.8	
	Yüksek Lisans / Doktora	48	12.0	
Parkları ne sıklıkla kullanırsınız	Haftada 1'den fazla	98	24.5	1.270
	Haftada 1 kez	155	38.8	
	Ayda 1 kez	61	15.3	
	Yılda birkaç kez	40	10.0	
	Yılda 1 Kez	46	11.5	
Aydınlatma Tercihiniz	Endirekt Aydınlatma	160	40.0	0.656
	Tek Direkli Aydınlatma	195	48.8	
	Yer Tipi Aydınlatma	45	11.3	
Park Kuşatma Elemanı Tercihiniz	Ahşap Çit	101	25.3	1.123
	Kuşatma Elemanı Olmadan	117	29.3	
	Taş Duvar	81	20.3	
	Tuğla Duvar	101	25.3	
Çöp Donatısı Tercihiniz	Üstü Açık Ahşap	63	15.8	0.668
	Üstü Kapalı Ahşap	212	53.0	
	Üstü Kapalı Metal	125	31.3	
Yer ve Bordür Döşeme Tercihiniz	Beton Plak – Taş Bordür	88	22.0	2.706
	Beton Plak – Tuğla Bordür	45	11.3	
	Gri Beton Parke – Taş Bordür	44	11.0	
	Gri Beton Parke – Tuğla Bordür	23	5.8	
	Kalıplı Beton Parke – Taş Bordür	53	13.3	
	Kalıplı Beton Parke – Tuğla Bordür	69	17.3	
	Kırmızı Beton Parke – Taş Bordür	17	4.3	
	Kırmızı Beton Parke – Tuğla Bordür	24	6.0	
	Kilit Parke – Taş Bordür	22	5.5	
	Kilit Parke – Tuğla Bordür	15	3.8	
Bank Tercihiniz	Ahşap Bank 1	99	24.8	1.315
	Ahşap Bank 2	175	43.8	
	Metal Bank 1	17	4.3	
	Metal Bank 2	65	16.3	
	Metal Bank 3	44	11.0	
Çocuk Oyun Grubu Tercihiniz	İki Kuleli Ahşap	49	12.3	0.871
	İki Kuleli Plastik	13	3.3	
	Üç Kuleli Ahşap	243	60.8	
	Üç Kuleli Plastik	95	23.8	
Havuz Döşeme Tercihiniz	Açık Mavi Mozaik Taş	88	22.0	1.462
	Beyaz Mozaik Taş	120	30.0	
	Koyu Mavi Mozaik Taş	53	13.3	
	Siyah Mozaik Taş	54	13.5	
	Turkuaz Mozaik Taş	85	21.3	

3.2.1. Cinsiyet

Yapılan Ki-Kare testi sonuçlarında donatı elemanları tercihlerinin cinsiyete göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediği sorgulanmıştır.

Yapılan testler sonrasında cinsiyet ile kuşatma elemanı ve aydınlatma tipi tercihi arasında anlamlı bir farklılık olduğu tespit edilmiştir (P <0.005). Elde

edilen sonuçlara göre erkekler parklarda kuşatma elemanı olmamasını tercih ederken, çalışmaya katılan bayanlar ise, parklarda yer alan kuşatma elemanı olarak ahşap çiti tercih etmişlerdir. Cinsiyet ile kuşatma elemanı arasındaki ilişki Tablo 2'de verilmiştir.

Tablo 2. Cinsiyet göre kuşatma elemanı tercihi

		Park Kuşatma Elemanı Tercihiniz?				TOPLAM	
		Ahşap Çit	Kuşatma Elemanı Olmadan	Taş Duvar	Tuğla Duvar		
Cinsiyet	Erkek	N	43	63	29	52	187
		%	23.0	33.7	15.5	27.8	100.0
	Kadın	N	58	54	52	49	213
		%	27.2	25.4	24.4	23.0	100.0
	TOPLAM	N	101	117	81	101	400
		%	25.2	29.2	20.2	25.2	100.0
$X^2 = 7.883$ sd = 3 P < .005 Cramer's V = .140							

Ki-Kare testinden elde edilen sonuçlara göre erkekler ve kadınlar endirek ve tek direkli aydınlatma elemanlarını yüksek oranla tercih etmiştir. Fakat kadın katılımcılar yer tipi

aydınlatmayı pek fazla tercih etmezken, erkek katılımcılar yer tipi aydınlatma elemanı da tercih etmektedir. Cinsiyet ile aydınlatma elemanı arasındaki ilişki Tablo 3'de verilmiştir.

Tablo 3. Cinsiyet göre aydınlatma elemanı tercihi

		Aydınlatma Elemanı Tercihiniz?			TOPLAM	
		Endirekt Aydınlatma	Tek Direkli Aydınlatma	Yer Tipi Aydınlatma		
Cinsiyet	Erkek	N	68	83	36	187
		%	36.4	44.4	19.3	100.0
	Kadın	N	92	112	9	213
		%	43.2	52.6	4.2	100.0
	TOPLAM	N	160	195	45	400
		%	40.0	48.8	11.2	100.0
$X^2 = 22.518$ sd = 2 P < .005 Cramer's V = .237						

Ki-Kare testinden elde edilen sonuçlara göre erkekler ve kadınlar arasında çöp donatısı, yer ve bordür döşeme, bank, çocuk oyun grubu ve havuz döşeme elemanı tercihleri konusunda anlamlı bir farklılık tespit edilememiştir (P > 0.005).

3.2.2. Yaş

Yapılan Ki-Kare testi sonuçlarında donatı elemanları tercihlerinin yaş dağılımına göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediği sorgulanmıştır. Yapılan testler sonrasında yaş grupları ile donatı elemanları arasında sadece

kuşatma elemanı tercihleri arasında anlamlı bir farklılık olduğu tespit edilmiştir (P < 0.005). Yaş grupları ile kuşatma elemanı tercihi arasındaki ilişki Tablo 4'de verilmiştir.

Tablo 4. Yaş gruplarına göre kuşatma elemanı tercihi

		Kuşatma Elemanı Tercihiniz?				TOPLAM	
		Ahşap Çit	Kuşatma Elemanı Olmadan	Taş Duvar	Tuğla Duvar		
Yaş	< 24	N	34	27	21	18	100
		%	34.0	27.0	21.0	18.0	100.0
	25-29	N	14	38	20	24	96
		%	14.6	39.6	20.8	25.0	100.0
	30-39	N	24	22	17	34	97
		%	24.7	22.7	17.5	35,1	100.0
	40-49	N	11	12	13	13	49
		%	22.4	24.5	26.5	26.5	100.0
	50 <	N	18	18	10	12	58
		%	31.0	31.0	17.2	20.7	100.0
TOPLAM	N	101	117	81	101	400	
	%	25.2	29.2	20.2	25.2	100.0	

$X^2 = 21.738$ sd = 12 P < .005 Cramer's V = .233

Elde edilen sonuçlara göre 24-30 yaş arası ve 50 yaş üstü katılımcılar kuşatma elemanı olmadan ya da ahşap çiti tercih etmişken, 30-49 yaş aralığındaki katılımcılar taş ya da tuğla duvar kuşatma elemanlarını tercih etmişlerdir.

3.2.4.Eğitim

Yapılan Ki-Kare testi sonuçlarında donatı elemanları tercihlerinin eğitim seviyesine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediği

sorgulanmıştır. Yapılan testler sonrasında eğitim seviyesi ile donatı elemanları arasında aydınlatma elemanı, yer ve bordür döşeme elemanı tercihleri arasında anlamlı bir farklılık olduğu tespit edilmiştir (P < 0.005).

Elde edilen sonuçlara göre eğitim seviyesi lise ve ilköğretim olan katılımcılar tek direkli aydınlatmayı tercih etmişken, üniversite ve lisansüstü eğitime sahip katılımcılar endirekt aydınlatmayı tercih etmişlerdir. Eğitim seviyesi ile aydınlatma elemanı tercihi arasındaki ilişki Tablo 5'de verilmiştir.

Tablo 5. Eğitim seviyesine göre aydınlatma elemanı tercihi

		Aydınlatma Elemanı Tercihiniz?			TOPLAM	
		Endirekt Aydınlatma	Tek Direkli Aydınlatma	Yer Tipi Aydınlatma		
Eğitim Seviyesi	İlköğretim	N	46	58	12	116
		%	39.7	50.0	10.3	100.0
	Lise	N	54	96	15	165
		%	32.7	58.2	9.1	100.0
	Üniversite	N	33	29	9	71
		%	46.5	40.8	12.7	100.0
	Lisansüstü	N	27	12	9	48
		%	56.2	25.0	18.8	100.0
	TOPLAM	N	160	195	45	400
		%	40.0	48.8	11.2	100.0

$X^2 = 18.908$ sd = 6 P < .005 Cramer's V = .217

Eğitim seviyesi ile yer ve bordür döşeme elemanı tercihleri arasında anlamlı bir farklılık olduğu tespit

edilmiştir. Eğitim seviyesi ile yer ve bordür döşeme elemanı arasındaki ilişki Tablo 6'da verilmiştir

Tablo 6. Eğitim seviyesine göre yer ve bordür döşeme elemanı tercihi

		Yer ve Bordür Döşeme Tercihiniz?										TOPLAM	
		Beton Plak Taş Bordür	Beton Plak Tuğla Bordür	Gri Beton Parke Taş Bordür	Gri Beton Parke Tuğla Bordür	Kalıplı Beton Parke Taş Bordür	Kalıplı Beton Parke Tuğla Bordür	Kırmızı Beton Parke Taş Bordür	Kırmızı Beton Parke Tuğla Bordür	Kilit Parke Taş Bordür	Kilit Parke Tuğla Bordür		
Eğitim Seviyesi	İlköğretim	N	35	17	13	6	7	20	0	8	5	5	116
	%	30.2	14.7	11.2	5.2	6.0	17.2	0.0	6.9	4.3	4.3	100.0	
Lise	N	31	15	23	9	42	24	5	10	4	2	165	
	%	18.8	9.1	13.9	5.5	25.5	14.5	3.0	6.1	2.4	1.2	100.0	
Üniversite	N	14	7	5	3	1	19	6	4	8	4	71	
	%	19.7	9.9	7.0	4.2	1.4	26.8	8.5	5.6	11.3	5.6	100.0	
Lisansüstü	N	8	6	3	5	3	6	6	2	5	4	48	
	%	16.7	12.5	6.2	10.4	6.2	12.5	12.5	4.2	10.4	8.3	100.0	
TOPLAM	N	88	45	44	23	53	69	17	24	22	15	40	
	%	22.0	11.2	11.0	5.8	13.2	17.2	4.2	6.0	5.5	3.8	100.0	

$X^2 = 82.50$ sd= 27 P < .005 Cramer's V= .262

Elde edilen sonuçlara göre ilköğretim mezunu olan kişilerin beton plak - taş bordür döşeme elemanını, lise mezunu olan kişilerin kalıplı beton parke - taş bordür döşeme elemanını, üniversite ve lisansüstü olan kişilerin lise kalıplı beton parke - tuğla bordürü tercih ettikleri sonucuna ulaşılmıştır.

3.2.2. Parkları Kullanım Sıklığı

Yapılan Ki-Kare testi sonuçlarında donatı elemanları tercihlerinin parkları kullanım sıklığına göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediği

sorgulanmıştır. Yapılan testler sonrasında parkları kullanım sıklığı ile havuz döşeme elemanı hariç diğer tüm donatı elemanları tercihleri arasında anlamlı bir farklılık bulunmuştur. (P < 0.005). Elde edilen sonuçlara göre parkları sürekli olarak ya da belirli zamanlarda kullanan katılımcılar tek direkli aydınlatmayı tercih ederken, parkları az kullanan katılımcılar ise endirekt aydınlatmayı tercih etmişlerdir. Parkları kullanım sıklığı ile aydınlatma elemanı tercihi arasındaki ilişki Tablo 7'de verilmiştir.

Tablo 7. Parklara kullanım sıklığına göre aydınlatma elemanı tercihi

		Aydınlatma Elemanı Tercihiniz?		Yer Tipi Aydınlatma	TOPLAM	
		Endirekt Aydınlatma	Tek Direkli Aydınlatma			
Parkları Kullanım Sıklığı	Haftada 1'den fazla	N	40	47	11	98
	%	40.8	48.0	48.0	11.2	100.0
Haftada 1 kez	N	51	82	22	155	
	%	32.9	52.9	14.2	100.0	
Ayda 1 kez	N	23	32	6	61	
	%	37.7	52.5	9.8	100.0	
Yılda Birkaç kez	N	15	24	1	40	
	%	37.5	60.0	2.5	100.0	
Yılda 1 kez	N	31	10	5	46	
	%	67.4	21.7	10.9	100.0	
TOPLAM	N	160	195	45	400	
	%	40.0	48.8	11.2	100.0	

$X^2 = 23.425$ sd = 8 P < .005 Cramer's V = .242

parkları haftada 1 kez veya daha fazla ziyaret eden katılımcıların tuğla ve ahşap çit kuşatma elemanını tercih ettikleri, parkları çok az ziyaret

eden katılımcıların ise taş duvar kuşatma elemanını tercih ettikleri belirlenmiştir (Tablo 8).

Tablo 8. Parklara kullanım sıklığına göre kuşatma elemanı tercihi

		Kuşatma Elemanı Tercihiniz?					TOPLAM
		Ahşap Çit	Kuşatma Elemanı Olmadan	Taş Duvar	Tuğla Duvar		
Parkları Kullanım Sıklığınız ?	Haftada 1'den fazla	N	23	27	20	28	98
		%	23.5	27.6	20.4	28.6	100.0
	Haftada 1 kez	N	55	43	23	34	155
		%	35.5	27.7	14.8	21.9	100.0
	Ayda 1 kez	N	10	23	11	17	61
		%	16.4	37.7	18.0	27.9	100.0
	Yılda Birkaç kez	N	7	18	6	9	40
		%	17.5	45.0	15.0	22.5	100.0
	Yılda 1 kez	N	6	6	21	13	46
		%	13.0	13.0	45.7	28.3	100.0
	TOPLAM	N	101	117	81	101	400
		%	25.2	29.2	20.2	25.2	100.0

$X^2 = 40.490$ sd = 12 P < .001 Cramer's V = .318

Elde edilen sonuçlara göre parkları haftada 1'den az ziyaret eden katılımcıların, yapaylıktan uzak ve doğallığa yakın olması nedeniyle ahşap kaplamalı bankları tercih ettikleri, parkları oldukça az ziyaret

eden katılımcıların ve neredeyse hiç ziyaret etmeyen katılımcıların ise metal kaplamalı bankları tercih ettikleri tespit edilmiştir. Parkları kullanım sıklığı ile bank tercihi arasındaki ilişki Tablo 9'da verilmiştir.

Tablo 9. Parklara kullanım sıklığına göre bank tercihi

		Bank Tercihiniz?					TOPLAM	
		Ahşap Bank 1	Ahşap Bank 2	Metal Bank 1	Metal Bank 2	Metal Bank 2		
Parkları Kullanım Sıklığı	Haftada 1'den fazla	N	28	46	3	17	4	98
		%	28.6	46.9	3.1	17.3	4.1	100.0
	Haftada 1 kez	N	47	63	3	30	12	155
		%	30.3	40.6	1.9	19.4	7.7	100.0
	Ayda 1 kez	N	16	27	5	10	3	61
		%	26.2	44.3	8.2	16.4	4.9	100.0
	Yılda Birkaç kez	N	4	30	0	4	2	40
		%	10.0	75.0	0.0	10.0	5.0	100.0
	Yılda 1 kez	N	4	9	6	4	23	46
		%	8.7	19.6	13.0	8.7	50.0	100.0
	TOPLAM	N	99	175	17	95	44	400
		%	24.8	43.8	4.2	16.2	11.0	100.0

$X^2 = 117.415$ sd = 16 P < .001 Cramer's V = .542

Elde edilen sonuçlara göre parkları yılda 1 kez gezen katılımcıların üstü kapalı metal çöp

kutusunu tercih ettikleri, diğer katılımcıların ise üstü kapalı ahşap çöp kutusunu tercih ettikleri tespit edilmiştir (Tablo 10).

Tablo 10. Parklara kullanım sıklığına göre çöp kutusu tercihi

		Çöp Kutusu Tercihiniz?			TOPLAM	
		Üstü Açık Ahşap	Üstü Kapalı Ahşap	Üstü Kapalı Metal		
Parkları Kullanım Sıklığınız?	Haftada 1'den fazla	N	15	49	34	98
		%	15.3	50.0	34.7	100.0
	Haftada 1 kez	N	21	86	48	155
		%	13.5	55.5	31.0	100.0
	Ayda 1 kez	N	18	32	11	61
		%	29.5	52.5	18.0	100.0
	Yılda Birkaç kez	N	2	29	9	40
		%	5.0	72.5	22.5	100.0
	Yılda 1 kez	N	7	16	23	46
		%	15.2	34.8	50.0	100.0
	TOPLAM	N	63	212	125	400
		%	15.8	53.0	31.2	100.0

$X^2 = 26.805$ sd = 8 P < .001 Cramer's V = .183

Elde edilen sonuçlara göre parklara haftada en az 1 kez ziyaret eden katılımcılar beton plak - taş bordür döşeme elemanını tercih ederken, parklara

katılımı ayda 1 kez ve daha az olan katılımcılar ise kalıplı beton parke - tuğla bordür döşeme elemanını tercih etmişlerdir (Tablo 11).

Tablo 11. Parklara kullanım sıklığına göre yer ve bordür döşeme elemanı tercihi

		Yer ve Bordür Döşeme Tercihiniz?										TOPLAM	
		Beton Plak Taş Bordür	Beton Plak Tuğla Bordür	Gri Beton Parke Taş Bordür	Gri Beton Parke Tuğla Bordür	Kalıplı Beton Parke Taş Bordür	Kalıplı Beton Parke Tuğla Bordür	Kırmızı Beton Parke Taş Bordür	Kırmızı Beton Parke Tuğla Bordür	Kilit Parke Taş Bordür	Kilit Parke Tuğla Bordür		
Eğitim Seviyeniz	Haftada 1'den fazla	N	22	9	7	3	11	22	7	7	6	4	98
		%	22.4	9.2	7.1	3.1	11.2	22.4	7.1	7.1	6.1	4.1	100.0
	Haftada 1 kez	N	36	22	21	14	27	17	4	7	3	4	155
		%	23.2	14.2	13.5	9.0	17.4	11.0	2.6	4.5	1.9	2.6	100.0
	Ayda 1 kez	N	11	5	7	4	7	15	1	4	3	4	61
		%	18.0	8.2	11.5	6.6	11.5	24.6	1.6	6.6	4.9	6.6	100.0
	Yılda Birkaç kez	N	8	6	3	1	6	11	3	1	0	1	40
		%	20.0	15.0	7.5	2.5	15.0	27.5	7.5	2.5	0.0	2.5	100.0
	Yılda 1 kez	N	11	3	6	1	2	4	2	5	10	2	46
		%	23.9	6.5	13.0	2.2	4.3	8.7	4.3	10.9	21.7	4.3	100.0
	TOPLAM	N	88	45	44	23	53	69	17	24	22	15	400
		%	22.0	11.2	11.0	5.8	13.2	17.2	4.2	6.0	5.5	3.8	100.0

$X^2 = 68.120$ sd= 36 P < .005 Cramer's V= .206

Elde edilen sonuçlara göre parkları yılda 1 kez veya daha az ziyaret eden katılımcıların çocuk oyun grubunda üç kuleli plastik oyun grubunu, parklara ayda 1 veya fazla ziyaret eden

katılımcıların ise üç kuleli ahşap oyun grubunu tercih ettikleri tespit edilmiştir. Parkları kullanım sıklığı ile çocuk oyun grubu tercihi arasındaki ilişki Tablo 12'de verilmiştir.

Tablo 12. Parklara kullanım sıklığına göre çocuk oyun grubu tercihleri

		Çocuk Oyun Grubu Tercihiniz?				TOPLAM	
		İki Kuleli Ahşap	İki Kuleli Plastik	Üç Kuleli Ahşap	Üç kuleli Plastik		
Parkları Kullanım Sıklığınız?	Haftada 1'den fazla	N	8	1	72	17	98
		%	8.2	1.0	73.5	17.3	100.0
	Haftada 1 kez	N	25	4	99	27	155
		%	16.1	2.6	63.9	17.4	100.0
	Ayda 1 kez	N	3	1	40	17	61
		%	4.9	1.6	65.6	27.9	100.0
	Yılda Birkaç kez	N	10	1	22	7	40
		%	25.0	2.5	55.0	17.5	100.0
	Yılda 1 kez	N	3	6	10	27	46
		%	6.5	13.0	21.7	58.7	100.0
	TOPLAM	N	49	13	243	95	400
		%	12.2	3.2	60.8	23.8	100.0

$X^2 = 72.188$ sd = 128 P < .001 Cramer's V = .245

4. Tartışma

Peyzaj tasarımı bağlamında donatı elemanları kent içindeki sürekliliğin ve bütünlüğün birer aracı ve kenti yaşanabilir ve algılanabilir kılan birer kimlik ögesi olarak değerlendirilmektedirler (Bayraktar vd., 2008). Donatı elemanları, insanın kent dokusu içindeki bireysel ve toplumsal yaşamını kolaylaştıran, bireyler arası iletişimi sağlayan, mekâna işlevsel ve estetik açıdan belirli bir anlam kazandıran, değişik nitelik ve niceliklerde olan, mekânı tanımlayan ve tamamlayan objelerdir. Bu nedenle sadece işlevsel amaçlarla değil, kent peyzajını canlandırıcı etkileri açısından da büyük önem taşımaktadırlar (Bulut vd., 2008).

Donatı elemanları, kullanıcıların sosyal, kültürel davranış özellikleri, nesneden beklentileri, görsel, estetik değer yargıları ile çevre düzeni içindeki işlevsel, anlamsal gereklilikleri gibi faktörler altında oluşur ve gelişirler (Bulut vd., 2008).

Bu faktörler göz önüne alınarak oluşturulan anket çalışmasında katılımcılar genel olarak; bank donatısında "Ahşap Bank 1" (% 24,8) ve "Ahşap Bank 2" donatı elemanını (% 43,8), çocuk oyun grubunda "Üç Kuleli Ahşap" donatı elemanını (% 60,8) ve çöp donatısında "Üstü Kapalı Ahşap" donatı elemanını (%53,0) tercih etmişlerdir. Ancak aydınlatma, kuşatma, yer ve bordür döşeme ve havuz döşeme donatı elemanı tercihlerine verilen yanıtlar belirgin bir tip donatı üzerinde toplanmamıştır. Katılımcıların donatı elemanı tercihleri yaş, cinsiyet, eğitim seviyesi, parkları kullanım sıklığı gibi faktörlerle değişkenlik göstermektedir. Yapılan çalışmada özellikle parkları kullanım sıklığı donatı elemanları

tercihlerinin değişmesinde büyük bir faktör olarak ortaya çıkmaktadır.

Anket çalışmasından elde edilen sonuçlar doğrultusunda meslek disiplini açısından tasarımcılara katkı sağlaması açısından öneriler geliştirilmiştir. Bu öneriler ki-kare testi sonuçlarına göre anlamlı bir farklılık gösteren donatı elemanları dikkate alınarak getirilmiştir. Örneğin kuşatma elemanı ile cinsiyet arasındaki anlamlı bir farklılık olduğu tespit edilmiştir.

Kadınların ahşap çiti tercih ettikleri, erkeklerin ise kuşatma elemanı olmayan görsel tercih ettiği sonucuna ulaşılmıştır. Bunun neticesinde kadınların mahremiyet duygusunu ön plana çıkardıkları ayrıca güvenlik olayını erkeklere oranla daha çok önemsedikleri sonucuna ulaşılmıştır. Bu yüzden kadınların kullandıkları parklarda güvenlik, mahremiyet vb. konularına yönelik sıkıntıların giderilmesi amacıyla parklarda sınırlama elemanı kullanılması gerektiği sonucuna ulaşılmıştır. Tercih edilen sınırlama elemanı ise duvar, beton vb. yapay elemanlar yerine ağaç, çalı, ahşap çit vb. elemanları tercih edilmelidir.

Parkları kullanım sıklığının aydınlatma tercihlerini etkilediği sonucuna ulaşılmıştır. Parkı haftada en az 1 kez ziyaret eden ziyaretçilerin birden fazla aydınlatma yerine tek direkli aydınlatmayı tercih ettikleri sonucuna ulaşılmıştır. Buna bağlı olarak tasarımcılar kullanımı yoğun olan park alanlarında odak, vurgu vb. aydınlatma tercihleri yerine, mekan, yol, oyun grubu vb. alanlarının aydınlatılmasına önem vermeli, belirli alanlarda mahremiyet duygusunu oluşturacak aydınlatma tasarımının tercih etmelidirler.

Parkları kullanım sıklığının, parklarda ki kuşatma elemanı tercihini değiştirdiği sonucuna ulaşılmıştır. Buna bağlı olarak yoğun kullanılan parklarda ahşap çit ya da herhangi bir kuşatma elemanın olmadığı tasarımlar önerilirken, kullanımı diğer alanlara oranla daha az olan parklarda taş ya da tuğla duvarlarla mekânın sınırlandırılması önerilebilir.

Yaş gruplarına göre de kuşatma elemanı tercihinin değiştiği tespit edilmiştir. Buna bağlı olarak 30 yaş ve altında bulunan insanların tercih ettiği parklarda güvenliğe yönelik herhangi bir korku olmadığından dolayı kuşatma elemanı olmayan ya da ağaç, çalı vb. objelerde sınırlandırılan tasarımlar tercih edilmelidir. 30 yaş ve üstünden bulunan insanlar güvenlik duygusunu daha fazla hissettiklerinden dolayı alan herhangi bir çir ya da beton duvar ile sınırlandırılmalı, alan içerisinden yeterli güvenlik sağlanmalıdır.

Eğitim durumuna göre ankete katılan kişiler incelendiğinde ilköğretim, ortaöğretim ve önlisans düzeyindeki insanların mahremiyetin ve odak aydınlatmasının daha fazla olduğu görsel tercih ettikleri, lisans ve lisansüstü düzeyindeki insanların ise aydınlatmanın daha çok olduğu alanları tercih ettikleri tespit edilmiştir. Buna bağlı olarak parkın yapılacağı alandan bulunan insanlara yönelik ön hazırlık yapılmalı, insanların yaşam tarzları, eğitim düzeyleri dikkate alınarak aydınlatma sistemi tasarımı yapılmalıdır.

Parkları sık sık kullanan katılımcılar doğal ve doğala yakın malzemeli donatı elemanlarını tercih ederken, daha az ziyaret eden katılımcıların ise yapay malzemeleri tercih ettikleri tespit edilmiştir. Bu çalışma göstermektedir ki peyzaj tasarımı yapılacak bölgedeki kullanıcıların özellikleri donatı elemanları tercihlerinde önemli bir ölçüt olarak kabul edilmelidir.

Donatı elemanları sadece peyzaj tasarımının bir parçası olarak değil, halkın kullanacağı kentsel araçlar olarak kabul edilmeli, peyzaj tasarımı yapılacak kullanıcıların talepleri ve istekleri doğrultusunda gerçekleşmeyen her tasarımın benimsenmeyeceği veya donatıların vandalizm gibi etkilerle kullanılamaz hale gelebileceği unutulmamalıdır.

Antalya ölçeğinde gerçekleştirilen anket çalışmasında elde edilen sonuçlar diğer şehirler veya bölgelerde değişiklik gösterebilir. Bu değişiklikler Antalya il merkezinde bulunmayan ilçelerinde de gerçekleşebilir. Bu nedenle peyzaj tasarımı çalışmalarının yapılacağı her alan için

mümkün olduğu kadar kullanıcıların isteklerinin belirlenmesini hedefleyen halk katılımının sağlanması, gelecekte oluşturulacak park alanlarının daha kullanılabilir ve amacına hizmet eden donatılarla tasarlanmasını sağlayacaktır.

Kent kimliğini oluşturmada geleneksel yapı malzemeleri(kayrak taşı, kesme taş vb.) özellikle kullanıcıların tercih ettiği alanlarda yaygınlaştırılmalı, bu alanlarda beton malzeme kullanılmamalıdır. Anket çalışmasına katılan kullanıcıların çoğunun doğal malzemeyi, yapay malzemelere oranlar daha fazla tercih ettikleri sonucuna ulaşılmıştır.

Kent içerisindeki donatı elemanlarının, dokularının, işlevlerinin ve fonksiyonlarının insanların kullanım biçimlerini etkilediği sonucuna ulaşılmıştır. İnsanlar estetik unsurları daha çok önemserken, güvenlik faktörünü daha az önemsedikleri sonucuna ulaşılmıştır. Çalışma bu özelliği ile bu konu ile ilgili yapılmış olan çalışmalara benzerlik göstermektedir.

Yeşil alanlar veya farklı amaçlar için kullanılan mekanlar dışındaki tüm alanların bir döşeme materyaliyle kaplanması önemlidir. Döşeme materyali, bölgenin iklim koşullarına, genel kültürel yapıya ve çevresel karaktere uygunluk göstermelidir. Düzgün yüzeyli döşemeler, insanı bir yöne yönelterek, onun gideceği nokta ile bulunduğu yer arasında bir bağlantı kurmasına yardım eder. Böylece kişi, yön ve yol arama çabası sarf etmeden amaçlanan bir noktaya kolayca ulaşabilir. Diğer taraftan döşeme zemini, insanların nerede toplanabileceğini, oturup dinlenebileceğini, üzerinde sahip olduğu desenler yardımıyla anlatabilir (Uzun, 1992)

5. Sonuç

Kent gelişiminde en önemli mekânlar kentsel donatı alanlarıdır. Bu alanlar kentin geçmişi ve geleceği arasında köprü görevi üstlenirler. Kentlinin bir araya geldiği, sosyal, kültürel ve ticari faaliyetlerde bulunduğu bu mekânlar, agoralar, tiyatrolar vb. alanlar olarak düzenlenen bu alanlar günümüzde yerini park, rekreasyon, spor, eğlence aktivitelerinin yerine getirildiği kentsel mekânlara bırakmışlardır (Sakal, 2007). Kent içinde yaşam kalitesini artırıcı mekânlar yaratmak, kent kimliğini yansıtırıcı objeler kullanmak planlama çalışmalarında yerini almaya başlamıştır. Üst ölçekli yapılan planlama çalışmaları mekân boyutunda incelenmeye başlandığı zaman detaylı ve özgün donatı elemanları kullanılması gerekliliği ortaya çıkmıştır.

Ülkemizde ve Antalya'da turistik yerlerde donatı elemanlarına yönelik oldukça güzel örnekleri görmek mümkündür. Genel olarak parklarda bu özellikteki tasarımları görmek ne yazık ki çok ta mümkün olmamaktadır. Bunu bir tercih meselesi olarak değerlendirmek mümkündür. Belediyeler ekonomik kaygılarla bu tür ürünleri tercih etmemektedir. Belediyeler taleplerini estetik ve fonksiyon açısından özgün tasarımlar yönünde değiştirdiği zaman bu tür ürünlerin giderek yaygınlaşması kaçınılmazdır (Yıldırım, 2011). Bu sorunun çözülmesi amacıyla ilgili Belediyeler, uzman kişilerle ya da meslek gruplarıyla görüşüp bilgi almalıdır. Bu konuda örnek olan çalışmalar takip edilmeli, gerekirse yurt dışında yapılmış olan çalışmalardan faydalanılmalıdır.

Yapılmış olan peyzaj tasarımının başarıya ulaşmasının temel amacı insanlar tarafından beğenilmesidir. Bu yüzden herhangi bir alanda tasarım yapılmadan önce, kullanıcılar araştırılmalı, istek ve talepleri alınmalı, tasarım bu yönde geliştirilmelidir.

Donatı elemanları konusunda en önemli konuların başında bakım gelmektedir. Bu yüzden herhangi bir alanda donatı elemanı tercih edilirken çevresel faktörler göz önünde tutulmalı, bu koşullara dayanıklı malzemeler seçilmelidir. Özellikle Antalya'nın mevsim koşulları düşünüldüğünde yazın sıcağın kışın da yağmurdan koruması düşünülen pergolaların çatı örtülerinin iyi düşünülmesi gerekmektedir.

Bilgisayar teknolojisinin tüm faydalarının iyi analiz edilerek peyzaj mimarlığı eğitimi bünyesinde uygun olarak kullanılabilirliğinin artırılması gerekmektedir. Bilgisayar teknolojilerinin günümüzde neredeyse her eve girdiği görülmektedir. Tasarım eğitimi alan her öğrencinin bir bilgisayardan faydalanması zorunluluk haline geldiği bu zamanda yazılım fiyatları halen erişilmesi uzak bir seviyededir. Bu yüzden, pahalı profesyonel yazılımların yanında ücretsiz veya çok daha ekonomik seçenekler göz ardı edilmemelidir. Böylece yazılım korsanlığının engellenmesi amacıyla büyük bir unsur ortadan kaldırılabilir (Yılmaz, 2011)

Sonuç olarak; Celbiş (2001)'in de belirttiği gibi donatı elemanları tasarım süreci, tasarımcı-ışveren- kullanıcı üçgeninde, tasarım, doğru yerleştirme, bakım-onarım gibi faktörlerin etkili olduğu, farklı formasyonda profesyonel kişilerin de bu süreçte katıldığı ciddi bir organizasyondur.

İyi bir park yapabilmek için ister kuşatma elemanı, ister oturma elemanı, ister döşeme elemanı, ister çiçek kasası olsun, parktaki her öğeyi, tek bir tasarım parçası olarak görmek gerekir. Bu öğelerin her birinin fonksiyonu kadar, diğeriyle renk, biçim ve doku olarak ilişkisi de önemlidir. Peyzaj mimarlığının her konusunda olduğu gibi tasarımda da bütüncül yaklaşımlar benimsenmelidir.

Kaynaklar

- Anonim., (2016). Binalarda Enerji Verimliliğinin Artırılması için Teknik Yardım Projesi, Performans ve Değerlendirme. <http://beva.csb.gov.tr/buyukresim/Performans%20De%C4%9Ferlendirme.pdf>. (Erişim tarihi: 11. 10.2016)
- Başal, M., Y. Memlük ve O. Yılmaz., (1993). Peyzaj Konstrüksiyonu. Ankara Üniversitesi Ziraat Fakültesi Peyzaj Mimarlığı Bölümü, 170. Ankara.
- Bayrakçı, O., (1991). *Kent Mobilyaları Tasarımında Kimlik Sorunu ve Kent Kimliği İçindeki Yeri*. Kamu Mekanları Tasarımı ve Kent Mobilyaları Sempozyumu. Mimar Sinan Üniversitesi Mimarlık Fakültesi, 75-77. İstanbul.
- Bayraktar, N. A. Tekel ve Ö.Y. Ercoşkun., (2008). Ankara Atatürk Bulvarı Üzerinde Yer Alan Kentsel Donatı Elemanlarının Sınıflandırılması, Değerlendirilmesi ve Kent Kimliği İlişkisi. *Gazi Üniv. Müh. Mim. Fak. Dergisi*, 23(1): 105-118. Ankara.
- Benliay, A., (2000). *Bilgisayar Destekli Tasarım Surecinde Peyzaj Tasarım Projelerinin Sunum Tekniklerinin Ankara Üniversitesi Ziraat Fakültesi Dekanlık Kampusu Projesi Örneğinde İrdelenmesi*. Ankara Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi. Ankara.
- Bergen, S.D., Ulbricht C.A., Fridley J L., Ganter M.A.,(1995). The validity of computer-generated graphic images of forest landscape. *Journal of Environmental Psychology*, 15(2), 135-146.
- Bulut Y., Atabeyoğlu Ö., Yeşil P (2008). Erzurum Kent Merkezi Donatı Elemanlarının Ergonomik Özelliklerinin Değerlendirilmesi Üzerine Bir Araştırma. *Ankara Üniversitesi Ziraat Fakültesi Tarım Bilimleri Dergisi*, 14(2) 131-138, Ankara.

- Celbiş, Ü., (2001). *Ürün Kullanıcı İlişkileri Bağlamında Kent Mobilyaları Ve İşlevleri. Marmara Üniversitesi Endüstri Ürünleri Tasarımı Bölümü. I.Uluslararası Kent Mobilyaları Sempozyumu. İstanbul.*
- Çetiner, O., (2006). *Mimarlık Eğitiminde Bilgisayar Kullanımı ve Bir Örnek. Akademik Bilişim 2006 Bilgi Teknolojileri 4, Şubat 2006. Denizli.*
- Çubuk, M., (1991). *Kamu Mekanları ve Kentsel Tasarım. Kamu Mekanları Tasarımı ve Kant Mobilyaları Sempozyumu. Mimar Sinan Üniversitesi Mimarlık Fakültesi, 15-17. İstanbul.*
- Güngör E. B., (2003). *Türkiye’de Mimari Uygulamalarda BDT Programlarının Performans Değerlendirmesi. Gebze Yüksek Teknoloji Enstitüsü Mühendislik Ve Fen Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Gebze.*
- Güremen, L., (2011). *Kent Kimliği Ve Estetiği Yönüyle Kentsel Donatı Elemanlarının Amasya Kenti Özelinde Araştırılması. Journal of New World Sciences Academy, 6(2): 254-291. Elazığ.*
- Hacıhasanoğlu, I., (1991). *Kent Mobilyaları. Teknografik Matbaacılık. İstanbul.*
- Sakal, A., (2007). *Ankara’da Kentsel Donatıların Peyzaj Planlama Ve Tasarımı Açısından Analizi Ve Değerlendirilmesi. Ankara Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi. Ankara.*
- TÜİK (2015). 2015 Genel Nüfus Sayımı Verileri. <http://tuikapp.tuik.gov.tr/adnksdagitapp/adnks.zul> (Erişim tarihi: 10.01.2016)
- Uzun, A., (1992). *İstanbul Açık Alanlarında Su Donatılarının Kullanımı Üzerine Araştırmalar. I.Uluslararası Kent Mobilyaları Sempozyumu. İstanbul.*
- Yazıcıoğlu, Y. ve Erdoğan,, S (2004). *SPSS Uygulamalı Bilimsel Araştırma Yöntemleri. Ankara: Detay Yayıncılık. Ders Kitabı: 433, Ankara.*
- Yıldırım, C., (2011). *Antalya Kenti İçindeki Parklarda Yer Alan Donatı Elemanlarının Estetik Ve Fonksiyon Açısından Değerlendirilmesi. Akdeniz Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi. Antalya.*
- Yılmaz, A., (2011). *Peyzaj Mimarlığında Bilgisayar Kullanımı. Mustafa Kemal Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi. Hatay.*